

Rekommandation 31/2024
Forslag A 1962/UHN
Behandles af Udvalget for et Holdbart Norden

Betænkning over svar på REK 31/2024 Grøn skattereform og klimapolitik for fremtiden (A 1962/UHN)

Udvalget for et Holdbart Norden foreslår, at Nordisk Råd tager svar på rekommandation 31/2024 til efterretning og afventer *politisk dialog* hvad angår Grøn skattereform og klimapolitik for fremtiden.

Baggrund

Rekommandationen har følgende ordlyd:

Nordisk Råd anbefaler de nordiske regeringer

styrker "udlederen betaler" princippet i den nationale miljølovgivning

Svar fra de nordiske regeringer

De nordiska regeringarna anser att *förorenaren betalar* är en viktig princip i en effektiv klimat- och miljöpolitik. Tillämpningen av principen, som även fastslås i EU:s Lissabonfördrag (Lissabontraktaten) skapar ett ekonomiskt incitament för företag och andra aktörer att minska utsläppen från sin verksamhet och investera i klimat- och miljövänlig teknik.

De nordiska länderna har internationellt varit föregångare i integreringen av miljöspekter i sin lagstiftning och prissättningen av växthusgasutsläpp. Principen om att förorenaren betalar har förverkligats i synnerhet i fråga om växthusgasutsläpp från användningen av fossila bränslen och industrins processer, där prissättning i form av utsläppshandel, energibeskattnings och beskattning av CO₂ är viktiga instrument. Genomförandet av principen förstärks ytterligare när utsläppen från marina bränslen stegvis inkluderas i den nuvarande utsläppshandeln. Den nya utsläppshandeln för distributörer av fossila bränslen, som i stor utsträckning omfattar distributionen av bränsle som inte omfattas av den nuvarande utsläppshandeln, inleds 2027.

Till skillnad från fossila bränslen har prissättningen och styrningen av utsläppen av växthusgaser från jordbruket och markanvändningssektorn hittills inte genomförts i någon större utsträckning i de nordiska länderna. Beskattningen av växtskyddsmedel hör till undantagen i detta avseende. Den nationella prissättningen av utsläpp till exempel inom jordbruket har begränsats dels av oron över hur prissättningen av utsläpp påverkar jordbrukets nationella konkurrenskraft och koldioxidläckage, dels av oron över de ojämnt fördelade regionala och socioekonomiska konsekvenserna. Prissättning av utsläpp från jordbruket har begränsats av avsaknaden av modeller som erbjuder lösningar på dessa problem och samtidigt också går att tillämpa i praktiken. Utsläppsminskande åtgärder inom jordbruket har däremot varit föremål för finansiellt stöd.

I Danmark finns politiskt stöd för planerna att, på basis av ett grundligt sakkunnigarbete, införa beskattning av utsläpp från jordbruket parallellt med stödåtgärder som främjar en reform av jordbruket och markanvändningen. Med tanke på möjligheterna att tillämpa motsvarande system i de övriga länderna kunde det danska exemplet lämpligen analyseras utifrån vilka effekter det ger för utsläppen, hur markanvändningen förändras samt hur det påverkar jordbruksföretagen och livsmedelsproduktionen.

De nordiska regeringarna har förbundit sig till att i större utsträckning än tidigare utnyttja den kunskap och kompetens som samlats om kostnadseffektiva politiska åtgärder för att genomföra principen om att förorenaren betalar på ett politiskt godtagbart sätt.

De nordiska regeringarna anser att rekommendationen delvis har uppfyllts.

Udvalgets synpunkter

På utskottsmötet den 31 mars 2025 tog utskottet svaret på rekommendation 31/2024 om grön skattereform och klimatpolitik för framtiden för kännedom och beslutade att invänta politisk dialog.

Utskottet noterar att de nordiska regeringarna delar Nordiska rådets syn på att "förorenaren betalar" är en viktig princip i en effektiv klimat- och miljöpolitik och hänvisar till att det även fastslås i EU:s Lissabonfördrag. Utskottet noterar därtill att de nordiska länderna har implementerat principen för växthusgasutsläpp från fossila bränslen och industriprocesser, men inte i samma utsträckning för utsläpp från jordbruket och markanvändning.

Mittengruppen efterfrågade en djupare diskussion om olika möjligheter för en grön skattereform och framtidens klimatpolitik. De betonade vikten av ekonomisk styrning, där prissättning på utsläpp visat sig vara ett kraftfullt verktyg för att minska förore-

ningar. När det gäller ansvarsfördelning mellan sektorer anser de att det fortfarande saknas enhetlighet. Mittengruppen underströk att jordbrukarna behöver styras mot mer hållbara lösningar och att principen i förslaget kan leda jordbrukarna till bättre praxis. Mittengruppen betonade även att det är viktigt att minska beroendet av fossil gödsel från andra länder och att öka den inhemska försörjningen av foder och växter.

NGV underströk vikten av att "förorenaren betalar" och lyfte fram Danmarks breda överenskommelse med näringslivet kring detta, vilket de betraktar som positivt.

Nordisk frihet framhöll att de inte stödde medlemsförslaget från början. De uttryckte oro för att principen i förslaget skulle vara skadlig. Nordisk frihet menade att jordbruket inte kan bära ytterligare bördor och lyfte fram Sveriges goda tradition av att implementera frivilliga lösningar.

Helsingfors, den 31. mars 2025

Tove Elise Madland (A)

Johan Andersson (S)

Karin Gaardsted (S)

Malte Larsen (S)

Mats Wiking (S)

André N. Skjelstad (V)

Emma Berginger (MP)

Krista Mikkonen (gröna)

Lene Westgaard-Halle (H)

Karsten Filsø (SF)

Juho Eerola (saf)

Staffan Eklöf (SD)

Himanshu Gulati (FrP)